

ГЛОБАЛІЗАЦІЯ І РЕГІОНАЛІЗАЦІЯ ЯК СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ

Лисак Ю., студ.

Луць А., студ.

Науковий керівник – канд. екон. наук, доц. **Н.Т. Пак**
Львівський національний університет ім. Івана Франка

Глобалізація – це об'єктивний соціальний процес, змістом якого є зростаючі взаємозв'язок і взаємозалежність національних економік, національних політичних і соціальних систем, національних культур, а також взаємодії людини й навколишнього середовища.

Регіоналізація – утворення економічних інтеграційних угруповань, що розташовані на певній території, з метою підвищення ефективності економіки шляхом уніфікації законодавства, ліквідації адміністративних обмежень на переміщення товарів, капіталів та робочої сили, а також повного використання факторів виробництва.

Основні тенденції процесу сучасної глобалізації зростання масштабів глобалізації: стрімке прискорення процесів глобалізації; підсилення й поглиблення інтеграції світової економіки та інтернаціоналізації світоустрою; переважання ринкових сил в економіці; агресія ісламського екстремізму; від глобалізму освіти – до езотеричного глобалізму.

Глобалізація характеризується багатьма вітчизняними дослідниками як імовірний орієнтир трансформаційного процесу для українського суспільства. Частина науковців вважають, що глобалізація та регіоналізація перебувають у своєрідному симбіозі взаємопосилюючись. Інші вчені стверджують, що це два антагоністичних процеси. Регіональні інтеграційні процеси сприяють об'єднанню ресурсів країн-учасниць, формуючи міцні наднаціональні структури, загальний фінансово-економічний потенціал яких здатний протистояти глобальним фінансовим загрозам. А необхідність узгодження єдиної позиції у внутрішній та зовнішній політиці зумовлюють увагу до держави як до головного захисника національних інтересів.

Регіоналізація є процесом поступального формування спільного ринкового та відтворювального простору географічно, історично та культурно споріднених країн, який супроводжується уніфікацією умов торговельно-економічної діяльності, зниженням та скасуванням взаємних обмежень з метою підвищення економічної ефективності та розв'язання глобально-конкурентних завдань. Позитивні – формування «економічної самоідентифікації» регіонів та збільшення їх зацікавленості у господарській діяльності. Негативні – посилення регіональних

диспропорції розвитку, інколи – з ознаками сепаратизму, поява «депресивних» регіонів, порушення зовнішніх економічних зв'язків і комплексного та цілісного розвитку великих територій і держав, що проявляється у диференціації характеру процесів економічного відтворення, показників розвитку суспільного виробництва, суспільно-економічного, соціально-економічного, політичного розвитку.

Регіоналізація є формою глобалізації, оскільки сприяє скасуванню обмежень торгівлі та іншим формам міжнародної економічної діяльності. Але ж вона певною мірою і суперечить їй, оскільки створює нові кордони та обмеження на рух товарів, грошово-капітальних ресурсів та робочої сили. За деякими футуристичними оцінками, майбутнє світу визначатимуть не сучасні глобалізаційні тенденції, а саме регіоналізм, який приведе до того, що весь світ буде поділений на кілька потужних регіональних утворень.

Сьогодні процеси регіоналізації «супроводжують» глобалізацію, а провідні «гравці» міжнародного ринку прагнуть створити великі інтеграційні об'єднання, які б дозволили збільшити ринковий простір, неускладнений внутрішніми кордонами, митними та адміністративними процедурами контролю. Регіональна економічна інтеграція, як правило, відповідає географічному поділу світу на регіони та субрегіони, охоплюючи певні сегменти останніх. Щоправда, інколи інтеграційні процеси виявляють схильність до значно повнішого охоплення відповідних територіальних площин. Так, переважна частина Західної та Центральної Європи перебуває в орбіті ЄС (розташовані там країни або є членами ЄС, або прагнуть вступити до цього угруповання). Проекти створення всеамериканської зони вільної торгівлі націлені на повне охоплення обох Америк (за винятком острівної Куби). По суті, можна казати про своєрідне змагання за контроль над найбільшими територіями, а ще більше – ринками, тобто покупцями з урахуванням їхньої сукупної купівельної спроможності.

Провідні держави-лідери регіональних інтеграційних об'єднань використовують процес об'єднання для вирішення, перш за все, власних задач, в тому числі за рахунок інших учасників. Тому є вірогідність не виправдати очікування щодо протидії фінансовим загрозам через небезпечну залежність від лідерів у тому випадку, коли взаємовідносини між учасниками здійснюються на непаритетних засадах. Під час кризи ми побачили, наскільки ефективно керує глобальними фінансовими процесами держава, отже, для покращення цього процесу необхідно, щоб держави, а також нові гравці в процесі цього регулювання домовилися між собою. Це стане можливим як на глобальному, так і на регіональному рівні. Причому останній варіант в умовах процесу глобальної регіоналізації найбільш перспективний.